

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยา

เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคม

ผู้สอน นายรัตน์ชนะพงศ์ อธิติยะยา

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

จำนวน 60 นาที

สอนวันที่ 18/ ส.ค. /2568

1. มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

2. ตัวชี้วัด

ม.2/2 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นคงและความเจริญรุ่งเรืองของอาณาจักรอยุธยา

3. สาระการเรียนรู้

พัฒนาการของอาณาจักรอยุธยาในด้านสังคมและเศรษฐกิจ

4. สาระสำคัญ

เศรษฐกิจของอาณาจักรอยุธยาขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมและพาณิชย์กรรมเป็นหลัก โดยมีทำเลที่ตั้งเป็นปัจจัยสำคัญ ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่สัมพันธ์กันในระบบอุปถัมภ์ภายใต้โครงสร้างทางสังคมศักดินา

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

5.1 ความสามารถในการสื่อสาร

5.2 ความสามารถในการคิด

1) ทักษะการรวบรวมข้อมูล

3) ทักษะการสรุปลงความเห็น

2) ทักษะการวิเคราะห์

4) ทักษะการสร้างความรู้

5.3 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้

2. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนอธิบายลักษณะเศรษฐกิจของอาณาจักรอยุธยาได้ (K)
2. นักเรียนสามารถสรุปการแสวงหารายได้ของอาณาจักรอยุธยาได้ (P)
3. นักเรียนบอกความสำคัญของสังคมศักดินาได้ (A)

8. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ : เทคนิคคู่คิด)

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (5 นาที)

1. นักเรียนดูแผนที่อาณาจักรอยุธยาและภาพเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสมัยอยุธยา แล้วให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ ดังนี้
 - ที่ตั้งของอาณาจักรอยุธยามีลักษณะอย่างไร
 - ประชาชนในสมัยอยุธยาน่าจะมีวิถีชีวิตอย่างไร
2. นักเรียนตอบคำถามกระตุ้นความคิด
 - จากสภาพภูมิประเทศของอาณาจักรอยุธยา นักเรียนคิดว่า ผู้คนในสมัยนั้นน่าจะประกอบอาชีพอะไร เพราะเหตุใด
 - นักเรียนคิดว่า ระบบชนชั้นในสังคม มีผลต่อการปกครองหรือไม่ อย่างไร

ขั้นสอน (45 นาที)

1. นักเรียนร่วมกันศึกษาเพื่อศึกษาเนื้อหาความรู้ เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมของอาณาจักรอยุธยา จาก PowerPoint และหนังสือเรียนประวัติศาสตร์ ชั้น ม.2
2. นักเรียนกับคู่ ทำกิจกรรมตอบปัญหาจับพลัน เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมของอาณาจักรอยุธยา โดย การสุ่ม
3. นักเรียนแต่ละคู่ มารับคำถาม คู่ละ 2 คำถาม หน้าชั้นเรียน พร้อมกับนำคำถามที่ได้รับไปศึกษา แล้วอธิบายความรู้และคำตอบในกระดาษที่ตนเองรับผิดชอบมีความเข้าใจชัดเจนตรงกัน
4. นักเรียนแต่ละคู่ ร่วมกันตอบคำถาม ในกิจกรรมตอบคำถามจับพลัน โดยครูจะหมุนวงล้อเพื่อสุ่มหลายเลข ถ้าตรงกับหมายเลขของคู่ใด ให้กลุ่มนั้น ออกมาตอบคำถามหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป (10 นาที)

1. นักเรียนร่วม กิจกรรมเติมคำถามให้สมบูรณ์ เพื่อเป็นการสรุปเรื่องพัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมของอาณาจักรอยุธยา หน้าชั้นเรียน
2. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมของอาณาจักรอยุธยาโดย ครูอธิบายเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจและสังคมให้นักเรียนมีความเข้าใจชัดเจน

เกณฑ์ประเมินการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพและเกณฑ์		
	ดีมาก (3)	ดี(2)	ปรับปรุง(1)
1.ความสนใจตั้งใจเรียน	มีความสนใจตั้งใจเรียนสม่ำเสมอ	มีความสนใจ ตั้งเรียนเป็นบางครั้ง	มีความสนใจ ตั้งใจเรียนน้อย
2.ความกระตือรือร้น	มีความกระตือรือร้นในการเรียนมาก	มีความกระตือรือร้นในการเรียนน้อย	ไม่กระตือรือร้นที่จะเรียน
3.การแสดงออก	มีความกล้าแสดงออกด้วยความเต็มใจ มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น	มีความกล้าแสดงออกแต่มีความเขินอายอยู่บ้าง ไม่มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็น	ไม่กล้าแสดงออก/ไม่ค่อยพูด

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้

- คะแนนรวม ระดับ 3 หมายถึง ดีมาก
 ระดับ 2 หมายถึง ดี
 ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

ผลการจัดการเรียนรู้ (นักเรียนทั้งหมด คน)

นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับดี คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับปานกลาง..... คน คิดเป็นร้อยละ.....

นักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน ระดับปรับปรุง..... คน คิดเป็นร้อยละ.....

ผลการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน

.....
.....

ปัญหาและอุปสรรคระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

.....
.....

การปรับปรุงและพัฒนา

.....
.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ความเห็นของหัวหน้าวิชาการ

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

หัวหน้าวิชาการโรงเรียนบ้านห้วยทราย

ความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(นางณัชชา ทาทอง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยทราย

ภาคผนวก

สื่อการเรียนรู้

1. รูปแผนที่อาณาจักรอยุธยาและภาพเกี่ยวกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสมัยอยุธยา

2. PowerPoint เรื่อง พัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมของอาณาจักรอยุธยา

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรอยุธยา

พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยที่ส่งเสริมความเจริญทางเศรษฐกิจในสมัยอยุธยา

- ▶ กรุงศรีอยุธยาและหัวเมืองใกล้เคียงตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำสำคัญ ทำให้เหมาะต่อการเพาะปลูก
- ▶ กรุงศรีอยุธยาใกล้กับอ่าวไทย ทำให้พ่อค้าต่างชาติเข้ามาติดต่อค้าขายกับกรุงศรีอยุธยาได้สะดวก
- ▶ พระมหากษัตริย์อยุธยามีพระบรมราโชบายติดต่อค้าขายกับพ่อค้าต่างชาติด้วยอัยาศัยไมตรี ทำให้ดึงดูดให้พ่อค้าต่างชาติเข้ามาค้าขายกับอยุธยา

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรอยุธยา

พัฒนาการด้านเศรษฐกิจ

การแสวงหารายได้ของแผ่นดินด้วยการเก็บภาษีอากร

สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมทรงตราพระราชบัญญัติภาษีอากรของไทยสมัยโบราณ และจากหนังสือของลา ลูแบร์ ราชทูตฝรั่งเศสซึ่งเข้ามาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชบันทึกไว้

เงินพดด้วง ราคา 1 บาท
สมัยรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

การเก็บภาษีอากร 4 ชนิด

ที่มาภาพ : กรมศิลปากร

พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของอาณาจักรอยุธยา

พัฒนาการด้านสังคม

ลักษณะโครงสร้างสังคมไทยสมัยอยุธยา

3. สื่อกิจกรรมเติมคำถามให้สมบูรณ์

จงเติมข้อความต่อไปนี้ลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

สมุหพระกลาโหม

จตุสดมภ์

ขุนคลัง

สมมติเทพ

ขุนเมือง

สมุหนายก

- 1 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ทรงตั้งเสนาบดี 4 ตำแหน่ง เรียกว่า _____
- 2 สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถโปรดให้แบ่งส่วนราชการที่มีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินและควบคุมกำลังคนออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ _____ มีหน้าที่บังคับบัญชาและตรวจราชการฝ่ายทหารที่วราขอาณาจักร และ _____ มีหน้าที่บังคับบัญชาและตรวจราชการฝ่ายพลเรือนที่วราขอาณาจักรและควบคุมจตุสดมภ์
- 3 สมัยอยุธยาพระมหากษัตริย์ได้รับการยกย่องให้เป็น _____ ตามหลักความเชื่อในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู

4. สื่อกิจกรรมตอบปัญหาฉับพลัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของอยุธยาเรื่องใดที่ส่งเสริมการค้ากับชาติตะวันตก
.....
2. สินค้าใดที่ชาติตะวันตกต้องการในการเข้ามาค้าขายกับอยุธยา
.....
3. เศรษฐกิจของอยุธยาขึ้นอยู่กับอาชีพใด
.....
4. ชาติตะวันตกชาติใดบ้างที่เดินทางโดยเรือกำปั่นเข้ามาค้าขายกับอยุธยา
.....
5. ก่อนที่จะมีการค้าขายกับชาติตะวันตกอยุธยาเองมีการค้าเรือสำเภาโดยบุคคลใดบ้าง
.....
6. พระเจ้าปราสาททองมีวิธีการใดในการเพิ่มรายได้ในการซื้ออาวุธเพื่อปราบกบฏและทำสงคราม
.....
7. เพราะเหตุใด การค้าขายกับชาติตะวันตกเริ่มตกต่ำลงในสมัยราชวงศ์บ้านพลูหลวง
.....
8. สินค้าต้องห้ามต่างจากสินค้าผูกขาดอย่างไร
.....
.....
.....
9. จังกอบ 10 หยิบ 1 คืออะไร
.....
10. แหล่งรายได้ที่สำคัญของอยุธยามาจากแหล่งใด
.....

โปรแกรมสุ่มกิจกรรมตอบปัญหาฉับพลัน

